

Sygn. akt III AUz 594/19

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 16 grudnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia: SA Anna Michalik
Sędziowie: SA Magdalena Tymińska
SO (del.) Marzena Wasilewska (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy J D

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie

o wysokość policyjnej renty rodzinnej

na skutek zażalenia J D

na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 czerwca 2019 r.

sygn. akt XIII 1U 15460/18

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie.

Magdalena Tymińska

Anna Michalik

Marzena Wasilewska

Za zgodność z oryginałem
Sekretarz

STARSZY SEKRETARZ SĄDOWY
Anna Rzewuska

Sygn. akt III AUz 594/19

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 25 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie o sygn. akt XIII 1U 15460/18 z odwołania J D od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie o ponownym ustaleniu wysokości policyjnej renty rodzinnej, wydanej na podstawie art. 24a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (aktualnie tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 132 ze zm., dalej jako: „ustawa zaopatrzeniowa”).

W uzasadnieniu powyższego postanowienia Sąd pierwszej instancji podniósł, że zaskarżona decyzja o ponownym ustaleniu wysokości świadczenia została wydana na podstawie art. 13 i nast. ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 2270). Postanowieniem z 27 maja 2018r. w sprawie o sygn. XIII 1U 11007/18 Sąd Okręgowy w Warszawie wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym w przedmiocie zbadania zgodności zastosowanych w zaskarżonej decyzji przepisów prawnych z Konstytucją. Sąd pierwszej instancji przywołał treść powyższego pytania prawnego. Postępowanie niniejsze dotyczy odwołania od decyzji w sprawie obniżenia wysokości policyjnej renty rodzinnej przez organ rentowy w oparciu o powołaną wyżej ustawę w brzmieniu nadanym nowelą z dnia 16 grudnia 2016 r.

Sąd pierwszej instancji zważył, że przewidziana w art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. dopuszczalność zawieszenia postępowania uwarunkowana jest zainicjowaniem postępowania przed właściwym Trybunałem – również, gdy z pytaniem prawnym wystąpił inny sąd, zależnością rozstrzygnięcia sprawy cywilnej od wyniku tego

postępowania – w szczególności, gdy rozstrzygnięcie Trybunału jest niezbędne do orzeczenia w tej sprawie oraz celowością decyzji o wstrzymaniu biegu toczącego się postępowania – zwłaszcza, gdy przedmiotem rozstrzygnięcia Trybunału są kwestie dotyczące podstawy prawnej przyszłego rozstrzygnięcia w sprawie zawieszanej.

Sąd Okręgowy wyjaśnił również, że zawieszenie postępowania ma w takim przypadku charakter fakultatywny, uznając jednak, że pomiędzy sprawą XIII 1U 11007/18, zawisłą aktualnie przed Trybunałem Konstytucyjnym, a sprawą niniejszą zachodzi opisana wyżej zależność, gdyż sprawy te dotyczą analogicznego roszczenia i w obu sprawach powstała wątpliwość co do konstytucyjności przepisów ustawy stanowiącej podstawę prawną obniżenia świadczenia, którą to kwestię rozstrzygnie Trybunał, tę zgodność badając.

Powyższe postanowienie zaskarżyła w całości zażaleniem odwołująca się, wnosząc o jego uchylenie. Odwołująca się wskazała, że skoro renta rodzinna ma charakter pochodny po osobie zmarłej, to brak jest podstaw do obniżania świadczenia, które ta osoba otrzymałaby za życia. Odwołująca się wskazała również, że obecnie ma 92 lata i z uwagi na jej stan zdrowia obniżenie świadczeń jest szczególnie dotkliwe.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zaskarżone postanowienie podlega uchyleniu.

W przypadku renty rodzinnej po zmarłym emerycie lub renciście w art. 24 pkt 2 ustawy zaopatrzeniowej przyjęto zasadę, że wymierza się ją od kwoty świadczenia, które przysługiwało zmarłemu, jednakże od kwoty nie niższej niż kwota renty inwalidzkiej II grupy, która przysługiwałaby zmarłemu, z zastrzeżeniem pkt 1b (bez znaczenia w niniejszej sprawie) i art. 22a. Ten ostatni przepis odnosi się do renty rodzinnej przysługującej po osobie, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, definiowaną w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. Renta rodzinna w takim przypadku przysługuje na zasadach określonych w art. 24, z zastrzeżeniem, że jej wysokość ustala się na podstawie świadczenia, które przysługiwało lub przysługiwałoby

zmarłemu z uwzględnieniem przepisów art. 15c lub art. 22a, które ustanawiają reguły obliczenia emerytury i renty inwalidzkiej dla funkcjonariusza, który pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa.

W niniejszej sprawie chodzi o świadczenie rodzinne dla uprawnionego członka rodziny. Pytanie prawne skierowane do Trybunału Konstytucyjnego przez Sąd Okręgowy w przedmiocie policyjnej renty rodzinnej dotyczy zgodności z wzorcami konstytucyjnymi znowelizowanych przepisów ustawy zaopatrzeniowej w konkretnych zakresach: na nowo ukształtowania wysokości renty rodzinnej pomimo znacznego upływu czasu od zakończenia służby na rzecz totalitarnego państwa przez członka rodziny, po którym przysługuje to świadczenie oraz przerwania na uprawnionych do tego świadczenia obowiązku udowodnienia, że zmarły świadczeniobiorca będący funkcjonariuszem, po którym ustalono prawo do renty rodzinnej, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby i organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego; wprowadzenia w art. 24a ust. 2 ustawy regulacji ograniczającej wysokość tej renty z pominięciem wypracowanej wysługi emerytalnej, a w szczególności wynikającej ze służby pełnionej po dniu 31 lipca 1990 r., z pominięciem zwiększenia wysokości emerytury w związku z inwalidztwem pozostającym w związku ze służbą, ze skutkiem nierównego traktowania uprawnionych do renty rodzinnej w stosunku do tych, którzy pobierają świadczenie po funkcjonariuszach, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po 31 lipca 1990 r. Tak sformułowane pytanie nie ujmuje w pełni istoty sprawy w zakresie niekonstytucyjności. Na nowo kształtowanie wysokości renty rodzinnej polega na ponownym ustaleniu wysokości świadczeń emerytalnych lub/i rentowych jako tych, od których „pochodzi renta rodzinna”. U jego podstaw (ponownego ustalenia) leży ocena charakteru służby pełnionej przez zmarłego świadczeniobiorcę w aspekcie jej pełnienia na rzecz totalitarnego państwa. Taka kwalifikacja dokonywana jest po śmierci pierwotnego świadczeniobiorcy i jest dokonywana ze względu na okoliczności ściśle związane z osobą zmarłego i choć w pierwszym rzędzie polega na ustaleniu jednostki pełnienia służby oraz czy jednostka ta została wymieniona w ust. 1 lub 2 art. 13b,

to nie można wykluczyć, że miały miejsce takie okoliczności związane z przypisaną jednostką pełnienia służbą, o których tylko zmarły mógł mieć wiedzę i nieujawnione w aktach personalnych, archiwizowanych przez IPN. Ponadto jedno z wyłączeń spod działania nowelizacji (art. 15c ust. 5, art. 22a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej – podjęcie współpracy z osobami i organizacjami działającymi na rzecz niepodległego państwa), aby w ogóle mogło zostać wykazane przez osoby uprawnione do renty rodzinnej, musi być im znane. Prowadzi to do wniosku o konieczności rozważenia w pierwszej kolejności, czy takie ponowne ustalenie wysokości renty rodzinnej może mieć miejsce po śmierci osoby, po której przysługuje renta rodzinna ze względu na ścisłe związanie okoliczności skutkujących ponownym ustaleniem wysokości renty rodzinnej z osobą zmarłą i na opisane przez Sąd Okręgowy w pytaniu do Trybunału Konstytucyjnego skutki w zakresie wysokości świadczenia, podlegającego obniżeniu niemal o 50% i więcej, a więc oscylujące już wokół naruszenia prawa do świadczenia.

Rozważenie tej kwestii, według Sądu Apelacyjnego, wyprzedza stwierdzone przez Sąd Okręgowy wątpliwości konstytucyjne wyrażone w przedstawionym wyżej pytaniu i winno uwzględniać, że aktualnie dokonuje się kwalifikacji prawnej okresu pełnienia służby przez zmarłego, po którym świadczenie to przysługuje, według kryteriów i definicji wprowadzonych do systemu prawa obecnie dla oceny sytuacji faktycznych odległych w czasie i dotyczących wyłącznie osoby zmarłej. Dokonywana ocena nie może też abstrahować od tego, że renta rodzinna jest świadczeniem przysługującym ze względu na spełnienie konkretnych warunków przez członków rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do świadczeń pieniężnych z ustawy zaopatrzeniowej bądź była funkcjonariuszem służb mundurowych. W związku z tym konieczne jest odniesienie się do kwestii tego rodzaju, że gdy obniżenie wysokości renty rodzinnej nie nastąpiło w rezultacie zmian w osobistej sytuacji strony skarżącej, ale w związku ze zmianami normatywnymi i stosowaniem przepisów, to czy nie prowadzi to do ingerencji w jej prawa na podstawie art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych

Wolności, sporządzonego w Paryżu 20 marca 1952 r. (Dz. U. 1995 r. Nr 36, poz. 175, por. orzeczenie w przedmiocie skargi nr 53080/13 z dnia 13 grudnia 2016 r., podjęte przez Wielką Izbę).

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. postanowił, jak w sentencji.

Sędziowie:

Magdalena Tymińska

Marzena Wasilewska

Przewodniczący:

Anna Michalik

**Za zgodność z oryginałem
Sekretarz**

STARSZY SEKRETARZ SĄDOWY

Anna Wasilewska